

Wrocław, dn. 1 sierpnia 2022 r.

Jolanta Niezgodzka
Radna Rady Miejskiej Wrocławia
Klub Radnych Nowa Nadzieja

Pan Jacek Sutryk
Prezydent Wrocławia

INTERPELACJA

dotyczy: dostępności wegańskich posiłków w stołówkach i bufetach przedszkoli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wrocław

Szanowny Panie Prezydencie,

Zgodnie z prowadzonymi regularnie badaniami¹ młodzi ludzie odchodzą od spożycia mięsa, nabiału czy jaj. Związane jest to ze wzrostem świadomości w zakresie cierpienia zwierząt, wpływie konsumpcji tych produktów na katastrofę klimatyczną i utratę bioróżnorodności, a także zdrowie ludzi. Badanie Najwyższej Izby Kontroli z 2021 roku² wykazało, że spożywanie produktów zwierzęcych produkowanych w Polsce może mieć szkodliwy wpływ na zdrowie, także dzieci i młodzieży. Unia Europejska w wielu aktach prawnych, jak również strategiach, takich jak Europejski Zielony Ład, Strategia od Pola do Stołu, Strategia Bioróżnorodności czy Fit For 55 podkreśla konieczność

¹ Por. np. badania konsumenckie przeprowadzone przez Mintel Group LTD, z którego wynika, że 11% osób w wieku 16-24 lat identyfikuje się jako weganie; badania przeprowadzone przez GlobalData Plc wykazały natomiast, że w okresie 2006-2016 w Wielkiej Brytanii liczba osób identyfikujących się jako weganie wzrosła o 350%, z czego połowę stanowiły osoby w wieku 15-34 lata.

² Zob. <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/jak-poprawic-bezpieczenstwo-zywnosci-w-polsce.html>.

zmiany nawyków żywieniowych i kształtu systemu zrównoważonej produkcji żywności na obszarze Wspólnoty.

W związku z powyższym, na podstawie art. 24 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r., poz. 1079) proszę o odpowiedź na pytania dotyczące dostępności wegańskich posiłków w stołówkach i bufetach przedszkoli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, dla których organem, prowadzącym jest Gmina Wrocław:

1. *Czy Gmina Wrocław wdrażała w przeszłości, wdraża obecnie lub planuje wdrożyć rozwiązania mające za zadanie systemowe lub punktowe zwiększenie dostępności wegańskich posiłków w szkołach? Mowa tu o dostępności opcji wegańskiej w stołówkach prowadzonych przez firmy zewnętrzne na terenie szkół i przedszkoli, usługi cateringu dowozowego, a także punkty prowadzone przez samą placówkę, automaty i bufety.*

Już na etapie formułowania tego pytania podkreślić należy, że **nie tylko dyrektor szkoły ma wpływ na planowanie żywienia w przedszkolach i szkołach**, a organ prowadzący odpowiada wyłącznie za zapewnienie etatów oraz środków finansowych w budżecie jednostek na realizację tego zadania. Zgodnie bowiem z art. 10 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność. Do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Pojęcie opieki pojawia się również w przepisach odnoszących się do zbiorowego żywienia w szkołach. Zgodnie bowiem z art. 106 ust. 1 Prawa oświatowego w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań opiekuńczych, w szczególności wspierania prawidłowego rozwoju uczniów, szkoła może zorganizować stołówkę. Zgodnie zaś z art. 106 ust. 3 Prawa oświatowego warunki korzystania ze stołówki szkolnej, w tym wysokość opłat za posiłki, ustala dyrektor szkoły **w porozumieniu** z organem prowadzącym szkołę. Pojęcie „w porozumieniu” oznacza, że wykonywanie wspomnianej wyżej kompetencji dyrektora „w porozumieniu” z organem prowadzącym oznacza, że **zachodzi konieczność uzgadniania z tymże organem podejmowanych decyzji**, choć – rzecz jasna – nie może to polegać na faktycznym pozbawieniu dyrektora kompetencji decyzyjnych. Ustalenie stawek oraz warunków korzystania ze stołówki szkolnej nastę-

puje w drodze wewnętrznego zarządzenia dyrektora szkoły, zaś „porozumienie” z organem prowadzącym oznacza potrzebę zakomunikowania temu organowi projektu zarządzenia i późniejszego uwzględnienia przez dyrektora uwag organu³.

Dostępność (a raczej jej brak) roślinnych posiłków w szkołach stanowi realny problem, co jasno wykazało badanie ich dostępności przeprowadzone przez Fundację Green REV Institute w ramach Koalicji Future Food 4 Climate⁴. Wykazała ono, że dostęp do posiłków roślinnych dla osób uczących się, które same zgłaszają swoje potrzeby w zakresie diety, stanowi bardziej wyjątek niż regułę, a często posiłki rozumiane jako roślinne są efektem eliminacji części elementów posiłku np. wykluczenie mięsa z posiłku i zakup samych warzyw, np. frytek czy surówki.

Wskazuję zatem, że Prezydent Miasta Wrocławia posiada pole do działania w sprawie będącej przedmiotem interpelacji. Nie doprowadzi to do naruszenia art. 7 Konstytucji, zgodnie z którym to przepisem organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

- 2. Jak odpowiedź na pkt. 1 koreluje z celami Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu do roku 2030 dla Miasta Wrocławia (Uchwała nr XIII/342/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r.), Europejskim Zielonym Ładem, Strategią od Pola do Stołu, pakietem legislacyjnym Fit For 55 i innymi programami na poziomie miejskim, krajowym i unijnym przyznającymi równy dostęp do świadczeń publicznych, w szczególności różnorodnego oraz zrównoważonego żywienia w placówkach oświaty, spełniającego właściwe normy odżywcze, jak również dostępnego dla wszystkich na równych zasadach?*

Warto wskazać już na etapie składania interpelacji, że przy konstruowaniu przedmiotowego Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu do roku 2030 dla Miasta Wrocławia nie sposób pominąć wpływu produkcji żywności zwierzęcej i odzwierzęcej na klimat, jak również pozytywnych aspektów środowiskowych stosowania diety wegańskiej. Zapobiega ona bowiem utracie bioróżnorodności⁵ czy wpływa na zmniejszenie produkcji gazów cieplarnianych⁶. W dobie

³ Por. M. Pilich [w:] A. Olszewski, M. Pilich, Prawo oświatowe. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, art. 106.

⁴ <https://futurefood4climate.eu/wp-content/uploads/2022/05/Podsumowanie-badania-dostepnosc-wegan-skich-posilkow-w-szkolach.pdf>

⁵ Dla przykładu: Tilman D, Clark M, Williams DR, Kimmel K, Polasky S, Packer C. Future threats to biodiversity and pathways to their prevention. Nature. 2017.

⁶ Springmann M, Clark M, Mason-D’Croz D, Wiebe K, Bodirsky BL, Lassaletta L et al. Options for keeping the food system within environmental limits. Nature. 2018.

postępujących zmian klimatycznych, niszczącego wpływu człowieka na środowisko oraz dynamicznego rozwoju chorób zwierząt mających swoje źródło w warunkach ich przemysłowej hodowli konieczne jest podjęcie działań mających na celu zatrzymanie tych zmian. Gospodarka żywnościowa oparta na produkcji zwierzęcej jest najbardziej destrukcyjna dla środowiska, chociażby z uwagi na ogromne zapotrzebowanie na wodę. Pamiętać również należy o wpływie przemysłowej produkcji żywności zwierzęcej na zdrowie i życie ludzi – problem ten został dostrzeżony w ostatnim czasie przez Ministerstwo Zdrowia, które zleciło w ostatnim czasie analizę zwiększonej zapadalności na choroby układu oddechowego oraz choroby skóry u osób zamieszkujących w sąsiedztwie ferm

z uwzględnieniem wielkości tych ferm (liczebności zwierząt gospodarskich) w województwie wielkopolskim.

Dostępność wegańskich posiłków będzie stanowić również realizację normy wysłowionej w art. 32 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym to przepisem wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Ust. 2 tego przepisu stanowi natomiast, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

3. *Czy i jakie akty prawa miejscowego, ustawy, rozporządzenia polskie i unijne oraz dyrektywy stoją na przeszkodzie wprowadzeniu opcji wegańskich posiłków w stołówkach, bufetach i automatach znajdujących się na terenie placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wrocław przy jednoczesnym zachowaniu dostępności posiłków zawierających mięso, jaja, mleko i inne produkty zwierzęce określone w Ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2020 r. poz. 2021 z późn. zm) oraz w aktach wykonawczych do tej ustawy, w szczególności w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154 z późn. zm.)?*
4. *Jakie procedury i akty prawa miejscowego musiałyby zostać zmienione na poziomie placówek oświatowych, aby wprowadzić dostępność opcji wegańskich*

posiłków w stołówkach, bufetach i automatach znajdujących się na terenie placówek oświatowych, którym organem prowadzącym jest Gmina Wrocław przy jednoczesnym zachowaniu dostępności posiłków zawierających mięso, jaja, mleko i inne produkty zwierzęce określone Ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz wspomnianymi wcześniej aktami wykonawczymi do tej ustawy? Jak wyglądałby proces zmiany umów z firmami świadczącymi usługi żywieniowe dla placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wrocław oraz jakie inne procedury musiałyby ulec zmianie w przypadku przygotowywania posiłków w obrębie placówek?

Z poważaniem

Jolanta Niergodka